

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA

w Katowicach

ul. Grabowa 3
40-172 KATOWICE

e-mail: katowice@rio.gov.pl
NIP 954 10 26 139

tel. 32 60 44 900

Znak: WA-023/19/24

Katowice, dnia 6 maja 2024 r.

Pan

Jarosław Klimaszewski

Prezydent Miasta

Bielsko-Biała

Szanowny Panie Prezydencie,

W odpowiedzi na wniosek z dnia 7 marca 2024 r. informuję, że stosowanie przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1790) wówczas, gdy gmina występuje jako wierzyciel oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2022 r. C-327/20 w tej sprawie, nasuwają wiele wątpliwości.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 stycznia 2022 r., C-327/20, wskazał, iż art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz. U. UE L z dn. 23 lutego 2011 r., dalej: dyrektywa) nie pozwala na ustalenie czy transakcja, w której organ publiczny jest wierzycielem przedsiębiorstwa, wchodzi w zakres pojęcia „transakcji handlowej” w rozumieniu tego przepisu. Podkreślono przy tym, że art. 3 dyrektywy dotyczy jedynie transakcji między przedsiębiorstwami, natomiast pojęcie przedsiębiorstwa przyjęte w dyrektywie wyraźnie wyklucza, aby organ publiczny (rozumiany jako państwo, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty prawa publicznego i związki złożone z jednej lub wielu takich jednostek lub z jednego lub wielu podmiotów prawa publicznego) mógł być objęty zakresem tego pojęcia jako wierzyciel względem przedsiębiorstwa. Ponadto na podstawie art. 4 dyrektywy państwa członkowskie zapewniają, aby wierzyciel był uprawniony do ustawowych odsetek za opóźnienie w płatnościach wyłącznie w ramach transakcji handlowych, w których organ publiczny jest dłużnikiem, nie zaś wierzycielem.

Po dokonaniu analizy wskazanych przepisów Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że jeżeli organ publiczny jest wierzycielem względem przedsiębiorstwa, sytuacja ta nie wchodzi w zakres pojęcia „transakcji handlowej” w rozumieniu art. 2 pkt 1 dyrektywy.

Odmienne stanowisko wyrażone zostało w piśmie p. Andrzeja Guzowskiego – Zastępcy Dyrektora Departamentu Doskonalenia Regulacji Gospodarczych Ministerstwa Rozwoju i Technologii Znak: DDR-III.0212.144.2023 z dnia 18 maja 2023 r., zgodnie z którym w ustawie o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, definicja transakcji handlowej nie wyłącza ze swojego zakresu umów, w których jednostka samorządu terytorialnego występuje w roli wierzyciela – z wyjątkiem art. 3 pkt 3, kiedy umowa jest zawarta pomiędzy jednostkami sektora finansów publicznych. Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach stanowisko powyższe uwzględniała dotychczas w swoich wyjaśnieniach.

Mając jednak na uwadze powstałe wątpliwości co do istnienia podstaw prawnych do dochodzenia przez jednostkę samorządu terytorialnego, będącą wierzycielem wobec przedsiębiorcy, należności z tytułu rekompensaty, o której mowa w art. 10 wyżej cytowanej ustawy i odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych określonych w tej ustawie oraz pojawiające się orzecznictwo sądów powszechnych w przedmiotowej sprawie, obecnie Izba skłania się do poglądu, że jednostki te nie mają obowiązku naliczania i dochodzenia wskazanych należności i odsetek.

W sytuacji, gdyby jednostka samorządu terytorialnego zdecydowała się jednak na ustalenie i pobranie przedmiotowych należności, winna mieć na uwadze ewentualne działania podjęte przez dłużnika celem ich wyegzekwowania na drodze sądowej. Biorąc pod uwagę wiążący charakter dokonanej w wyroku Trybunału Sprawiedliwości wykładni przepisów, istnieje potencjalne ryzyko oddalenia powództwa na tej podstawie przez krajowe sądy powszechne, a w konsekwencji narażenia na poniesienie kosztów postępowań sądowych.

Ponadto informuję, że mając na uwadze treść art. 25aa ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych w celu zapewnienia jednolitości udzielanych przez izby wyjaśnień w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych wystąpi do Ministra Finansów celem uzgodnienia jednolitego stanowiska.

Po wypracowaniu, zostanie ono Państwu niezwłocznie przesłane.

Natomiast odnosząc się do zagadnienia dotyczącego ewidencjonowania należności opisanych we wniosku, należy stwierdzić, że wykracza to poza kompetencje Izby. Kwestie

te reguluje bowiem ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.).

Przywołana we wniosku uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 17 marca 2020 r. Nr XVII/380/2020 w sprawie niedochodzenia należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Miastu Bielsku-Białej lub jego jednostkom organizacyjnym objęta jest nadzorem wojewody. Zatem, w kwestiach wątpliwych dotyczących tej uchwały należy zwrócić się do wojewody.

Z poważaniem,

Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach

Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez
Daniel Kołodziej
Data: 2024.05.07 12:26:04 +02'00'